

ŽIVOT S CUSHINGOVÝM SYNDROMEM

VÁŠ PES A CUSHINGŮV SYNDROM

Tato příručka Vám má pomoci zodpovědět otázky, týkající se Cushingova syndromu a jeho léčby.

Poskytuje některé konkrétní informace o nemoci a také poučení, jak psovi během léčby pomáhat.

CO JE CUSHINGŮV SYNDROM?

U psů s Cushingovým syndromem se tvoří nadměrné množství kortizolu. To může poškozovat ostatní orgány a také schopnost samostatné regulace tělesných funkcí.

STRUČNÝ POPIS

DŮLEŽITÝ HORMON

Cushingův syndrom se vyvíjí u psů s nadprodukcí kortizolu, důležitého hormonu, který pomáhá regulovat metabolismus.

Kortizol má důležitou roli v metabolismu bílkovin, sacharidů i tuků. Do oběhu se uvolňuje během stresu a připravuje organismus na boj či útěk (takzvaná reakce fight or flight).

Kortizol se tvoří v nadledvinách, což jsou dvě malé žlázy s vnitřní sekrecí, umístěné v dutině břišní poblíž obou ledvin. Jeho tvorba a uvolňování jsou řízeny hormonem, označovaným zkratkou ACTH. Samotný ACTH se tvoří v hypofýze, malé žláze na spodině mozku.

U zdravých zvířat koncentrace kortizolu v krevní plazmě v průběhu dne velmi kolísá, protože se tělesná potřeba kortizolu mění. Během vzrušení nebo nemoci nadledviny normálně zvyšují produkci kortizolu. Jakmile stres pomine, plazmatická koncentrace kortizolu se vrátí k normálu.

NADPRODUKCE KORTIZOLU

Psi s Cushingovým syndromem trpí **chronickou nadprodukcí kortizolu** po týdny a měsíce. Přestože u nemocných psů hladina kortizolu také kolísá, jeho průměrná hladina je mnohem vyšší, než u psů zdravých. Nadměrné množství kortizolu v cirkulaci má škodlivý vliv na funkci mnoha orgánů a na celkový tělesný metabolismus.

CO JE PŘÍČINOU CUSHINGOVA SYNDROMU?

Cushingův syndrom zpravidla vzniká v důsledku nádoru hypofýzy (častěji) nebo nadledvin (méně často). Nádory bývají obvykle nezhoubné.

Bez ohledu na příčinu se u psů s Cushingovým syndromem časem vyvine soubor klinických příznaků, které zpočátku připomínají příznaky normálního stárnutí.

Většina psů s Cushingovým syndromem (přibližně 85% případů) trpí nezhoubným nádorem hypofýzy. Nádorové buňky produkují velká množství hormonu ACTH, který stimuluje nadledviny k nadprodukci kortizolu.

Přibližně v 15% případů Cushingova syndromu je jeho příčinou nádor nadledviny, velmi vzácně obou nadledvin. Nádor produkuje kortizol bez ohledu na regulační mechanismy.

Ať je příčina Cushingova syndromu jakákoli, výsledek je vždy stejný – v těle se tvoří víc kortizolu, než tělo potřebuje. To vede k pomalému rozvoji souboru klinických příznaků, které jsou pro Cushingův syndrom typické.

ROZPOZNÁNÍ PŘÍZNAKŮ CUSHINGOVA SYNDROMU

Cushingovým syndromem častěji trpí starší psi menších plemen. Nejnápadnějšími příznaky jsou časté močení v důsledku nadměrného pití, extrémně zvýšený příjem potravy, vypadávání srsti, prověšené břicho, kožní nemoci a změny v chování.

S Cushingovým syndromem se obvykle setkáváme u starších psů. Častěji postihuje malá plemena. Hlavní příznaky nemoci jsou podobné příznakům normálního stárnutí. To může způsobit určité potíže s diagnostikou a později se sledováním průběhu nemoci. Je dobré si kdykoli v průběhu života psa dělat poznámky o změnách v jeho chování a vzhledu.

Klinické příznaky

Mezi nejnápadnější příznaky Cushingova syndromu patří:

- Zvýšený příjem tekutin
- Časté močení a možná inkontinence
- Nadměrná chuť k příjmu potravy
- Prověšené (pendulující) břicho
- Ztenčená kůže
- Vypadávání srsti a opakované kožní nemoci
- Slabé osvalení
- Letargie
- Dušnost

U každého pacienta se choroba může projevovat jinak a nemusí se u něho nezbytně rozvinout všechny jmenované příznaky.

Jestliže máte o zdraví svého psa obavy, kontaktujte ihned svého veterináře.

ČASNÉ STÁDIUM

První příznaky mohou veterináře upozornit na hrozící Cushingův syndrom. Diagnóza není vždy jednoduchá. Váš pes musí podstoupit řadu vyšetření.

Diagnostika

PODEZŘELÉ PŘÍZNAKY

První podezření na Cushingův syndrom vysloví Váš veterinář na základě klinických příznaků. Například jste mohli přivést svého psa na vyšetření, protože jste si povšimli, že více pije a močí. Veterinář však zaznamená změny v celkovém vzhledu zvířete, například ochablé a prověšené břicho. Někdy ho mohou k vyslovení podezření vést výsledky pravidelného vyšetření krve.

Ve většině případů se příznaky Cushingova syndromu objevují postupně a změny ve vzhledu a chování psa lze snadno přehlédnout.

PEČLIVÁ DIAGNOSTIKA

Jestliže veterinář pojal podezření na možný Cushingův syndrom, potřebuje provést speciální vyšetření krve popř. moči, aby podezření potvrdil. Doporučuje se také provést všeobecné celkové vyšetření krve, které odráží celkový stav organismu.

Uvedli jsme, že koncentrace kortizolu v plazmě u zdravých i nemocných psů v průběhu dne velmi kolísá. Diagnózu proto nelze vyslovit na základě pouhého změření kortizolu v krvi. Existují různé testy, které slouží k diagnostice Cushingova syndromu. Jednou z možností je opakovaně kontrolovat poměr kortizolu a kreatininu v moči psa. Mezi časově i finančně náročnější testy pak patří ACTH stimulační test a supresní test s nízkou dávkou dexamethazonu. Někdy je nutné provést všechny tyto testy.

Při ACTH stimulačním testu se odebere vzorek krve, pacientovi se poté aplikuje syntetický hormon ACTH a po stanovené době se krev odebere znovu. V obou vzorcích se změří hladina kortizolu. Tímto testem se ověří, jak nadledviny Vašeho psa reagují.

ZÍSKÁNÍ SPRÁVNÝCH VÝSLEDKŮ

Někdy se veterinární lékař rozhodne pro krátkodobou hospitalizaci Vašeho psa, což umožní jeho lepší sledování a zjednoduší celkovou koordinaci celé diagnostiky.

LÉČBA CUSHINGOVA SYNDROMU

Cushingův syndrom nelze léčit, ale lze úspěšně potlačovat jeho příznaky pomocí léků. Jediným registrovaným lékem pro léčbu Cushingova syndromu je přípravek s názvem Vetoryl®. Jeho účinnou látkou je trilostan, chemická látka, která blokuje produkci kortizolu.

Vetoryl® Cushingův syndrom neléčí, ale velmi úspěšně jej tlumí a výrazně zlepšuje kvalitu života Vašeho psa. Například poměrně rychle odstraňuje nadměrné pití a pomočování, snižuje příjem krmiva, snižuje četnost kožních infekcí a zvyšuje aktivitu Vašeho psa.

PRŮBĚŽNÁ PÉČE

Váš pes bude vyžadovat pečlivé sledování a pravidelné kontroly. Jakmile Vám veterinář řekne, že pes je stabilizován, budete chodit na kontroly každé tři měsíce. Někdy je v průběhu léčby nutné dávkování Vetorylu® upravit.

Reakci pacienta na Vetoryl® bude váš veterinář hodnotit na základě:

Zlepšení klinických příznaků

Ve většině případů lze již během několika dní až týdnů léčby očekávat nižší příjem vody a tím pádem se odstraní i pomočování se. Další klinické příznaky upravují v následujících týdnech, kdy nejdéle trvá obnova srsti na postižených místech (měsíce).

Vyšetření krve

Účinek Vetorylu® se hodnotí na základě rutinního vyšetření krve, vyšetření moči a případně výsledků ACTH stimulačního testu. Provádí se 10 dní, 4 týdny, 12 týdnů a poté každé 3 měsíce po zahájení léčby.

Na začátku léčby jsou kontroly častější, aby se stanovila optimální dávka Vetorylu®. Je to důležité i z důvodu snížení pravděpodobnosti vzniku vedlejších příznaků léčby nebo komplikací, které by psovi mohly ublížit.

Jakmile je Váš veterinář s dávkou léku i průběhem léčby spokojen, doporučuje se provádět kontrolu každé 3 měsíce. Další úprava dávky se pak provádí dle potřeby.

CO BYCH MĚL VĚDĚT O VETORYLU®?

Nyní, když je Váš pes léčen, měli byste brzy zaznamenat některá zlepšení. Je důležité, abyste dodržovali doporučení svého veterináře.

Níže jsou uvedeny odpovědi na některé Vaše otázky, týkající se Vetorylu®

Proč musím dávat Vetoryl® každý den?

Účinnou látkou Vetorylu® je trilostan. Trilostan má krátkodobý účinek a musí se podávat každý den, aby byla léčba úspěšná.

Jak mám Vetoryl® psovi podávat?

Vetoryl® se vyrábí v kapslích o různých velikostech. Správnou dávku určí veterinář. Obecně se doporučuje Vetoryl® podávat ráno spolu s krmivem, aby se lépe vstřebával. Podání ráno zároveň umožní lépe naplánovat kontrolní vyšetření, která by měla probíhat 4-6 hodin po podání léku.

Co když zapomenu lék podat?

Poradte se s veterinářem. NIKDY nepodávejte druhý den dvojnásobnou dávku.

Jak dlouho bude můj pes vyžadovat léčbu?

Většina psů vyžaduje léčbu Vetorylem® po celý zbytek života.

Za jak dlouho dojde u psa ke zlepšení?

Některé příznaky Cushingova syndromu jako je letargie, žíznivost, zvýšený příjem potravy a časté močení, ustupují během prvních dvou týdnů léčby. Kožní změny a lysá místa se upraví za 3-6 měsíců.

Musím chodit k veterináři na kontroly?

Ano. Je důležité, aby první kontroly proběhly 10 dní, 4 týdny, 12 týdnů od prvního podání přípravku Vetoryl®. Další kontroly pak následují v intervalu 3 měsíce, resp. podle doporučení Vašeho veterináře.

Jestliže se stav Vašeho psa kdykoli během léčby Vetorylem® zhorší, lék vysadte a co nejdříve se poradte se svým veterinářem.

Má Vetoryl® nějaké vedlejší účinky?

Vetoryl® je u většiny psů dobře tolerován. Jestliže se u Vašeho psa během léčby Vetorylem® objeví některé příznaky, například letargie, zvracení, průjem nebo nechutenství, ihned léčbu ukončete a co nejdříve kontaktujte svého veterináře.

Mohu mimo podávání Vetorylu udělat ještě něco pro zlepšení stavu mého psa?

Ano, je velmi vhodné se zaměřit na správnou výživu takto nemocného psa. Existuje veterinární dieta, která je přímo určena pro výživu psů s Cushingovým syndromem - SPECIFIC® CED Endocrine Support (více informací naleznete na www.specificdiet.cz).

Zmátlo vás příliš mnoho odborných výrazů?

Nemějte obavy. Uvádíme zde několik výrazů a jejich definice.

ACTH

Zkratka pro adrenokortikotropní hormon. Tento hormon vzniká v hypofýze a podporuje produkci dalších hormonů, včetně kortizolu v nadledvinách.

ACTH stimulační test

Tento test je určený k přesnému zjišťování množství kortizolu, které se uvolňuje do krevního oběhu.

Adrenální hyperadrenokorticismus (ADH)

Forma Cushingova syndromu, vyvolaná nádorem nadledvin.

Cushingův syndrom

Jiné označení pro hyperadrenokorticismus (HAC). Jedná se o hormonální onemocnění, které se vyznačuje nadměrnou produkcí kortizolu. Syndrom je pojmenován podle Harveye Williama Cushinga (1869-1939), průkopníka neurochirurgie. Cushingův syndrom označuje soubor klinických příznaků, vyvolaných uvedenou poruchou.

Enzym

Bílkovina, která spouští v těle specifické chemické reakce.

Glukokortikoidy

Skupina hormonů, zvaných též steroidy. Jsou uvolňovány z nadledvin a ovlivňují tělesný metabolismus. Mezi glukokortikoidy patří i kortizol.

Hormon

Hormony fungují jako chemické zprávy pro tělesné orgány a stimulují je k určitým životním procesům, zatímco jiné mohou potlačovat.

Hypofýza

Žláza, která se nachází na spodině mozku. Hypofýza vytváří hormon ACTH, který stimuluje v nadledvinách produkci kortizolu a jeho uvolňování do oběhu.

Hypofyzární hyperadrenokorticismus (PDH)

Forma Cushingova syndromu, vyvolaná nádorem hypofýzy.

Kortizol

Přirozený hormon těla, který se vylučuje během stresu a má také protizánětlivý vliv.

Metabolismus

Fyzikální a chemické procesy, kterými se tělo buduje a udržuje. Metabolismus je proces zpracování potravy na energii.

Nadledviny

Dvě malé žlázy s vnitřní sekrecí, které se nacházejí poblíž předního okraje obou ledvin. Produkují hormony, které v těle regulují metabolismus, krevní tlak a rovnováhu tekutin. Jedním z hormonů nadledvin je kortizol.

Veteryl®

Lék s aktivní složkou trilostan, který blokuje produkci kortizolu a byl vyvinut společností Dechra Veterinary Products pro léčbu Cushingova syndromu u psů.

Vysvětlivky

RYCHLÝ PRŮVODCE

Zde uvádíme seznam základních údajů, které si musíte o Vetorylu® zapamatovat.

NA CO NEZAPOMENOUT:

- Podávejte Vetoryl® ráno společně s krmivem, aby se lépe vstřebával. Umožňuje to také snáze naplánovat kontrolní vyšetření, které má probíhat 4–6 hodin po podání léku.
- Dodržujte pravidelné kontroly u veterináře.
- Poznamenejte si hmotnost Vašeho psa, jeho spotřebu vody, apetit a frekvenci močení před zahájením léčby, abyste později mohli sledovat změny vyvolané léčbou. Máte-li jakékoli pochybnosti, sdělte je veterináři.
- Kontaktujte veterináře ihned, jakmile Váš pes během léčby Vetorylem® začne odmítat potravu nebo vodu, přestane močit popř. se cítí špatně.
- Po manipulaci s Vetorylem® si umyjte ruce.
- Po stabilizaci pacienta si sjednejte kontroly každé tři měsíce, aby byl správně sledován průběh léčby.
- Je vhodné pořídit před započatím léčby fotodokumentaci. Některé léčebné pokroky, jako růst srsti nebo zlepšení povislého břicha, jsou postupné a nelze je hodnotit ze dne na den.

CO NEDĚLAT:

- Nerozdělujte kapsle!
- Nemanipulujte s lékem, pokud jste gravidní nebo plánujete otěhotnět!
- Neměňte Vašemu psovi dávku léku, aniž byste se poradili s veterinářem!

Zajistěte každodenní pravidelné podávání Vetorylu®. Svévolně léčbu neukončujte, ani když zaznamenáte výrazné klinické zlepšení – např. apetit psa se vrátí do normálu nebo pomine inkontinence. Vetoryl® reguluje nadprodukcí kortizolu, ale neléčí příčinu nemoci.

Důležité je sledování léčby v průběhu pravidelných kontrol. Jen tak může veterinář zajistit nejlepší možnou péči.

Nezapomeňte si sjednat u veterináře následující kontrolu po třech měsících, protože:

- je větší pravděpodobnost odhalení i jiných skrytých onemocnění;
- dávku léku může být nutné upravit;
- můžete konzultovat své obavy ohledně zdraví pacienta, pokud nějaké vzniknou;
- můžete předejít možným nežádoucím účinkům léčby.

PROČ JE LÉČBA DŮLEŽITÁ

Pokud se léčba nezahájí, mohou se u psa vyvinout další poruchy, které oslabí jeho tělo a vyžadují nákladnou léčbu.

Když odhlédneme od toho, že kvalita života psa s neléčeným Cushingem je velmi snižená, hrozí také nebezpečí rozvinutí několika závažných komplikací. Je to cukrovka (nedostatek inzulínu způsobující vysokou hladinu krevního cukru), plicní tromboembólie, infekce ledvin, infekce močových cest a zánět slinivky břišní.

